

Klastrová politika na Slovensku

Východiská - ciele – nástroje

Vladimír Tanistrák – Martin Svoboda

2. Národná klastrová konferencia
12. 3. 2024, Trnava

Východiská

V posledných rokoch sa klastre na Slovensku začali chápať ako všeobecne uznávaný prvok rozvoja konkurencieschopnosti a inovácií.

Ciele a perspektívy rozvoja klastrov

- ❖ Nová priemyselná stratégia EÚ uznáva klastre ako silný nástroj hospodárskeho rozvoja na podporu priemyselných inovácií v praxi.
- ❖ Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu na obdobie 2021 – 2027 (SK RIS3 2021+):
 - ✓ *Je potrebné zamerať sa na existujúce úspešné klastre, ktoré poslúžia ako modely pre budúce klastre a rozvíjať ich vzájomnú spoluprácu na národnej aj medzinárodnej úrovni. Súčasťou stratégie by mala byť aj osobitná podpora rozvoja znalostí a zručností potrebných na zakladanie a úspešné riadenie klastrov.*
- ❖ Politika podpory klastrov umožňuje aj zlepšiť vzťahy medzi kľúčovými ekonomickými aktérmi v regióne, aktivizovať samosprávy, firmy a akademickú obec a nájsť spôsob, akým by tieto subjekty s rôznymi záujmami aktívne spolupracovali.

Klastrová politika

- ❖ Priemyselná politika – Inovačná politika – Klastrová politika
- ❖ Mala by sa zameriavať na vznik klastrov na základe princípu zdola nahor s cieľom riešiť regionálne alebo sektorové otázky.
- ❖ Cieliť na produktivitu a konkurencieschopnosť podporou lokálnej spolupráce, výmeny znalostí a vzájomného učenia sa v rámci regionálnych zoskupení.
- ❖ Nastaviť podporné nástroje na výsledky hodnotenia výkonnosti.
- ❖ Monitorovanie a hodnotenie klastrovej politiky.
- ❖ Na stimuláciu tvorby a rast inovatívnych klastrov, je potrebné podporovať aj investície do vzdelávania, výskumu a inovácií.

SWOT analýza

Silné stránky

- nárast počtu aktívnych klastrových organizácií za posledné tri roky
- schopnosť reakcie/prispôsobenia sa klastrov na nové podmienky
- snaha o viditeľnosť, disemináciu výsledkov a progres v domácich i medzinárodných klastrových hodnoteniach

Slabé stránky

- poddimenzovaný klastrový manažment
- prílišná závislosť klastrov od verejného financovania
- slabšie technologické a podnikateľské kompetencie a ich rozvoj

Príležitosti

- dostupnosť pracovnej sily so základnými digitálnymi schopnosťami
- nové oblasti pre vznik klastrov v nadväznosti na RIS3 – batérie, vodík, blockchain, umelá inteligencia, inteligentné technológie, big data a i.

Hrozby

- znižujúci sa počet absolventov technických univerzít vhodných pre členov priemyselných klastrov
- nepredvídateľnosť
- nedostatočná koordinácia znalostného transferu v rámci štvoritej špirály = nízka prepojenosť medzi tvorcami politik, firmami a akademickými inštitúciami

Stratégia

- ❖ **Slovenská republika zatiaľ nemá** ucelenú **stratégiu** zameranú špeciálne na **klastre**, aj keď je podpora klastrov ukotvená v strategických materiáloch SR.
- ❖ Na základe doterajšej komunikácie s klastrami ako aj z účasti vo viacerých medzinárodných projektoch vplynula **iniciatíva pripraviť klastrovú stratégiu** – expertný tím SIEA pod gesciou MH SR.
- ❖ **Stratégia rozvoja priemyselných klastrových organizácií v SR pre roky 2024 – 2028** v kontexte rozvoja sieťovania aktérov inovačného ekosystému.
- ❖ Na základe skúseností Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry, Európskej platformy pre klastrovú spoluprácu, Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Únie klastrov Slovenska ako aj samotných klastrov pôsobiacich na Slovensku a ďalších relevantných inštitúcií.

Vízia

„Klastre sú akceptovanou a aktívnou zložkou inovačného ekosystému na medzinárodnej, národnej aj regionálnej úrovni, reflektujú potreby slovenskej ekonomiky z hľadiska digitálnej a zelenej transformácie a prispievajú k budovaniu obrazu úspešnej, inovatívnej a odolnej krajiny.“

Strategické ciele

Rozvoj priemyselných klastrov **v súlade s identifikovanými doménami inteligentnej špecializácie**, prioritnými oblasťami Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a prevládajúcimi trendami vývoja hospodárstva

Zlepšenie **tvorby vlastných inovácií a zavádzania existujúcich inovácií** v rámci štruktúr priemyselných klastrov a ich členov

Stimulácia **internacionalizačných aktivít** priemyselných klastrov a zvýšenie záujmu klastrov a ich členov o zapájanie sa do **medzinárodných aktivít/projektov**

Stimulovaná znalostná báza a aktivizovaná úloha priemyselných klastrov a ich členov na regionálnych trhoch práce vďaka vybudovaniu **kapacít pre kvalifikáciu a rekvalifikáciu**

Nástroje na plnenie

- ❖ Výzvy v rámci Programu Slovensko na podporu sieťovania podnikov
- ❖ Výzvy na podporu priemyselných klastrových organizácií
- ❖ Národný projekt inovujme2.sk
 - Inovačné vouchre
 - Strategické poradenstvo pre klastre
 - Hodnotenie výkonnosti klastrových organizácií, úhrada poplatkov spojených s certifikáciou na najvyšší stupeň hodnotenia v systéme ESCA
 - Centrum excelentnosti klastrov

- ❖ Projekty Interreg Europe a Programy riadené Európskou komisiou (napr. Euroclusters)

Hodnotenie a certifikácia klastrov

❖ Posudzovanie kvality klastrov – dva druhy hodnotenia

- ✓ **medzinárodné hodnotenie** Európskeho sekretariátu pre klastrové analýzy – ESCA: **kvalita manažmentu** klastra:

Košice IT Valley – zlato

Slovenský plastikársky klaster – striebro

40 certifikácií a recertifikácií na bronz.

Potenciál na striebro resp. v budúcnosti na zlato - ďalšie 2 klastre.

- ✓ **národné hodnotenie** orientované na výkonnosť klastra – SIEA: začiatok v r. 2022, hodnotením prešlo 31 klastrov (10x rozvinutý klaster, 19x pokročilý klaster, 2x mierne pokročilý klaster).

Národný projekt Inovujme 2.0

Národný projekt z Operačného programu Slovensko - sieťovanie aktérov inovačného ekosystému predovšetkým podporou priemyselných klastrov a pravidelné stretnutia s klastrami

❖ zvyšovanie excelentnosti klastrov

- ✓ Hodnotenie výkonnosti klastrov (národné hodnotenie metodikou SIEA/MH SR).
- ✓ Nefinančná pomoc klastrom formou zabezpečenia úhrady poplatkov spojených s certifikáciou na najvyšší stupeň hodnotenia v systéme ESCA (len na úroveň GOLD LABEL).
- ✓ Centrum excelentnosti klastrov – platforma na zapojenie klastrov do rozvoja inovačného ekosystému, komunikácia so stakeholdermi/tvorcami politík, diskusie o trendoch, Slovenský klastrový monitor, program strategického poradenstva pri tvorbe dlhodobých strategických dokumentov klastrov

ĎAKUJEME ZA VAŠU POZORNOSŤ

VLADIMÍR TANISTRÁK
ODBOR INOVÁCIÍ

email: tanistrak@mhsr.sk
tel: +421 2 4854 1528

MARTIN SVOBODA
SEKCIA INOVÁCIÍ A MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

email: martin.svoboda@siea.gov.sk
tel: +421 908 449 062